

Izhaja 1. in 16. vsacega meseca, in velja letos do konca decembra 2 gold., za 4 mesce 1 gold.
Vredništvo je v Florijanskih ulicah št. 44.
Opravištvu jena Krakovskem nasipu št. 10.

Ljudski Glas.

Inserati se po ceni sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirane pisma se ne sprejemajo.

Domače zadeve.

Tržaški Slovenci

so žalostni, ker je vlada nanje čisto pozabila. Akoravno so oni zvesti branitelji Avstrije proti lahonstvu, vendar avstrijska vlada nič ne stori za okrepčanje slovenskega življa v Primorju. Tržačani so ljudstvo, po katerem se pretaka največ slovanske krvi, vendar tam vse laško govori, kar ni prav nič čudno, ker so šole vse laške. Z jezikom so ljudje napijejo tudi laškega mišljenja in framazonstva; vero in narod ob enem zapusté, in to ne v korist Avstrije. Tržaški Slovenci pojemajo v borbi proti večini in brez pomoči od vlade in svojih rojakov na Kranjskem; še otroci tistih Slovencev, ki so trdni narodnjaki, postanejo v Trstu lahoni, ker v šoli in na ulicah družega jezika ne slišijo, ko taljanskega.

Edina pomoč proti temu zlu bi bile slovenske ljudske šole.

Tržaški Slovenci bi krvavo potrebovali eno štirirazredno slovensko ljudsko šolo, in našim poslancem se ponuja prilika, kaj koristnega storiti za slovenski narod, ako od vlade zahtevajo ustanovo ene take šole v Trstu. Če naši poslanci vlado v vseh rečeh podpirajo, smeli bodo vendar tudi nekaj zahtevati od nje.

Ljubljanski mestni zbor

se drobi. Zdaj so izstopili že grof Chorinsky, Ziegler in Regali. Upati hočemo, da od narodne stranke ne bo nobeden več odstopil, sicer znamo še v manjšino priti. Dosedajno delovanje slovenske večine se mora pohvaliti, ker se je ona ozrla na prošnjo revnih prebivalcev karlovskega predmestja ter jim dovolila, da smejo zopet kmečki vozovi tam stati. Čeravno mnogi od narodne stranke naš list po nedolžnem preganjajo, hočemo mi vendar narodno stranko hvaliti, kadar se bo v resnici potegovala za ljudski blagor. Mi smo le nasprotniki časnika „Slovenski Narod“, ker on še najhuje zatira prave rodoljube, ker vsacega napada in po blatu valja, kdor se brezpogojno njegovi komandi ne uklanja: danes Pajka, jutri Haderlapa, pojutranjem Peterco, potem zopet Aléšovca in Jarca in Marna i. t. d.; še slavni rodoljub dr. Janez Bleiweis ni bil varen pred napadi tega lista, najboljše in najbolj požrtvovalne domoljube je „Na-

rod“ že v posmeh postavljaj, in če se mi takemu prevzetnemu in grdemu ravnanju ustavljamo, potem pravijo „Narodovi“ agenti pri ljudeh okoli, da mi nismo narodni! Enkrat bo pa že resnica na dan prišla, tačas bomo tudi mi nekoliko priznanja dobili za naše rodoljubne napore.

Da pa zopet nazaj pridemo do našega mestnega zbora, hočemo ponoviti staro željo naših

gostilničarjev,

kateri hočejo svojo pravico nazaj dobiti, da bodo prešiče doma klali. Vsak vé, da je gostilnic preveč, denarja pa malo med ljudmi, zato krčmarji tako že komaj izhajajo; zakaj bi potem še mesto svoje davkoplačevalce zatiralo? Dajte jim toraj prejšno pravico nazaj! Dosti jim s tem ne bo pomagano, pa nekoliko vendar.

Iz poštnih ulic

čujemo zopet pritožbo, da je tlak tam tako slab, da skor ni moč po njem voziti. Isto bi se dalo še o mnogih drugih ulicah reči.

Prebivalci študentovskih ulic

so pa jako nevoljni, da jim nesnaga z Grada doli skozi ulice teče, posebno o deževnem vremenu, ter škandalozen smrad prouzročuje. Tudi ti prosijo mestni zbor, naj to odpravi.

Mnogi Trnovčani

pa pravijo: povsod se kaj stori za olepšanje mesta, samo v Trnovem ne, sicer bi se bil že davno odpravil Doberletov svinjak z ceste v mestni log, kateri svinjak se kaj slabo podá za mestne ulice.

Domoljubno podjetje v Kamniku.

Gospod Lovro Vega v Kamniku hoče v posebni knjigi na svetlo dati popisovanje slovenske dežele, ter prosi domoljube, naj bi mu pošiljali podatke. To je potrebno in hvalevredno podjetje; pa kakor mi Slovence poznamo, bo moral g. Vega sam okoli hoditi, če bo hotel kaj zvedeti, ker so mnogi ali skoro vsi Slovenci tako letargični, da še na osebno pismo nič ne odgovoré, toliko manj na kak poziv v časnikih. In če bo delo izdal, ga tudi kupovali ne bodo, ker ga pisatelj po ceni dati ne bo mogel. Tako delo bi morala „Matica“ izdati, ko bi nje odbor za kaj bil. Saj nabira že več let narodno blago, kdaj bo pa kaj na dan prišlo, o tem se nič ne sliši.

Kranjska obrtniška družba

ima v nedeljo 23. julija ob 10. uri dopoldne javen shod na rotovžu, pri katerem bo državni poslanec gospod Karel Klun poročal o stanju obrtniške postave v državnem zboru. Kranjski obrtniki pa bodo pri tej priliki izrazili svoje želje, katere bodo državnim poslancem v podporo priporočali. Povabljeni so obrtniki.

Tržno poročilo.

Tržne cene v Ljubljani: pšenica hektol. gl. 8.13, ječmen 4.88, oves 3.90, zmes 7.58, ajda 6.84, koruza 7.48, maslo kila 80, mast 80, špeh frišen 60, prekajen 80, meso goveje 48, telečje 60, svinjsko 56, piška 30.

Iz Trsta se nam poroča:

Tukajšnja trgovina gre rakovo pot, čeravno plačuje nektero blago sem ter tje manj carine, ako se uvaža v notranjsko od tukaj nego od drugod. Današnji naš položaj, katerega je ustvarilo uvedanje nove carinske tarife, je tako čuden, da se ga ne more razumeti na podlagi zdrave pameti. — Večji promet se je kar ustavil, o podrobnostih pa ni govoriti, ker te niso take važnosti in — kdo trpi največ? Država in delavec: prva s tem, da si odstranjuje vso inozemsko trgovino na korist Italiji, drugi pa s tem, da nima dela, brez katerega ne more živeti in še manj izpolnjevati svojih državnih dolžnosti!

Evo Vam zmes:

Kava plača 37 gl. carine, ako se dokaže, da je došla po morji, kar ni sicer težko, pa vedno sitno in zamudljivo, posebno bližnjim trgovcem, kateri pošiljajo po blago z vozom; ti plačajo skoro vedno 40 gl., ker le večji trgovec jim zamore pomagati k nižji carini, in sicer na ta način, da pelje blago kar na glavni carinski urad, da temu uvoz po morju dokaže in da plača takoj carino. S tem ravnanjem potratita trgovinski agent in težak vsaj dve uri, kateri staneti prodajalca vsaj toliko, kolikor je kupovalcu prihranil, in ako računa temu blago po dnevni ceni, ima gotovo zgubo, če pa ne, nima kupovalec nikake koristi. K čemu vse to? V korist države in siromaka gotovo ne.

Riž: vseh kakovosti, ako pride iz Italije, plača 1 gl. carine, če ga pa tržaški trgovec odpošlje, plača 2 gl., razun ako si priskrbi spričevalo, da je blago iz Italije — kar se pa ne vdobi brezplačno! Ako odpelje to blago kaki voznik, mora se ravnati kakor s kavo. Ni to zmota in k čemu? Da se koristi italjanski trgovini v lastno svojo škodo.

Olje. Pri tem blagu pa je zmes uže taka, da nek zviti žid je kar napravil svojo zalogo zunaj Trsta in prihrani tako — ne kupovalcu, ampak sebi skoro celo carino, vsaj pri tako imenovanem jedilnem olju; popisati, kako se vse to vrši, bilo bi neverjetno, ker je presmešno in — komu v korist? Državi in delavcu gotovo ne.

Domači pridelki: Maslo, fižol i. t. d., kar nam sploh dohaja z notranjskega, se ne more zdaj odposlati brez carine zopet v dežele naše države, razun s certifikatom, kar pa trgovino s tem blagom skoro celó uniči, ker mesto držati blago v lastnih zalogah, založiti se je mora v občne zaloge in to stane mnogo dela in stroškov, in pri fižolu je pa še to nevarno, da se prav lahko pokvari, posebno če ni dobro suh in — komu v korist? Državi in kmetu gotovo ne, ker brezpotrebni stroški zmanjšajo vrednost blaga in tako peša kmet, ta steber države, in če se vrh tega še blago pokvari — kaj potem? Zguba velika, sitnosti in — tožbe, katerih nas Bog varuj.

Menim, da sem Vam dovolj poročal o teh zmešnjavah in dostavim le-to, da se je zdaj pričela neka nova trgovina, namreč s certifikati!

Rad bi le vedel, kakšen kruh bo iz te moke, pa — ako se kaj kmalo kvas ne spremeni, ne smemo pričakovati dobrega. V obče pričakuje se odrešenja s tem, da se prosta luka odvzame, in ako bode potem kupčija prosta in ne morda še bolj vezana na sitnosti današnje baže, na zamudo časa in brezpotrebne stroške.

Današnje nominalne cene, po katerih se blago tu lahko ukupi, so:

Kava: Rio 40 do 62 gl., Santos 56 do 68 gl., Kostarika 90 do 98 gl., Portoriko 85 do 100 gl., Java 69 do 100 gl., Ceylon sajena 85 do 132 gl. Poper 70 do 75 gl. Olje bombaževo, jedilno 40 do 46 gl., olje jedilno 44 do 52 gl., olje namizno 56 do 70 gl. Riž indijski 13 do 15 gl., italjanski (ne zdrobljen) 17½ do 23½ gl. Petrolej v izvornih sodih 10 gl.

Politični pregled.

Ko so Turki v Aleksandriji napadli kristijane iz zapadnih držav in jih mnogo pobili, vedeli smo, da bodo iz tega nastale politične zmešnjave, ker evropske države ne bodo te zausnice mirno prenašale. Kristijani so začeli bežati iz Egipta, kupčija se je ustavila, kar so tudi naši trgovci v Trstu močno občutili. Posebno pa so se jezili Angleži, kateri hočejo imeti nekako nadvlado v Egiptu. Egiptovski general, predrzni Turčin Arabi paša, pa je postal

vedno bolj predrzen in je celo grozil, da hoče vse Evropejce prepoditi in deželo braniti proti vsem državam. Tako je prišlo do **boja**. Angleži so začeli streljati iz svojih vojnih bark na turške trdnjave v Aleksandriji. Turki so bili kmalo ugnani, njih trdnjave so morale umolkneti s svojim streljanjem. Kako se bo stvar dalje razvila, bomo še le videli.

V Moskvi je umrl slaven ruski general **Skobelev**, še le 42 let star. V 70 bitvah je gledal smrti v obraz, vendar ga tam ni dohitela, umrl je doma v postelji, kakor vsak navaden človek. Vsa Rusija žaluje za Skobelevom, ker je bil jako priljubljen general, iz ljudstva uzrastel, hraber in umen vojskovodja, neustrašen v boju, pa prijazen proti vojakom v mirnih časih. On je veliko pripomogel, da so Rusi premagali Turke v vojski leta 1877. Potem ga je car poslal nad divje Tekince v Azijo, ktere je Skobelev tudi ukrotil. Skobelev je bil tudi navdušen Slovan, in vsemu svetu je še v spominu, koliko politične burje je prouzročil, ko je v Parizu tako odkrito govoril proti Prusiji in nemškemu cesarstvu.

Na vsak način je bil Skobelev cel mož, kakoršnih je malo, in Rusija ima dovolj uzroka, da na njegovem grobu žaluje.

Izvirni dopisi.

Izpod Velike Kape, dné 9. julija. (Koliko plačuje sedaj naš kmet davka.) Nekaj pa vendar je, o čemur tu pri nas očitno napredujemo, dasi tudi je ta napredek zelo skeleč, in to so vedno leto za letom vedno višje in višje rastoči davki. Od kmetije, ki šteje okolo 65 oralov neravno najboljšega hribovskega „sveta“ se plača zdaj sodnji v Marnberg davka 45 gl. in še nekaj krajcarjev, v tem ko se je pred četrto stoletjem plačevalo dobro polovico manj. Morda pa smo sedaj zemljo bolj okultivirali? Težko verjetno! Če smo morda pri slabi volji malo dalje in globlje okrog njive kopali ali orali, to še ni obrodilo posebnih dohodkov; toda v lesu tam se kultiviranje bolj pozná. Poleg starih širokoraslih panjev stojé dandanes šibke drevesa, jelke in smrečice, ki si nemara že same želé najmanj kakih deset let trajajočega praznika, ako bi ga jim kdo zamogel pustiti. Za tri goldinarje so celó po zadnji cenitvi davka več naračunili, in vkljub temu, da smo kar se je dalo, ugovarjali ali reklamirali, moramo konstatirati, da ni vse vkup pomagalo nič! Pač, pomoglo je, da so kmetje poleg mnogih potov lanske spomlad morali še za reklamacije nekaj potrošiti, kakor da je bilo odločenih 25 milijonov zato neopravičeno cenitev premalo; vslišati njih skromne pritožbe pa zaradi tega ni kazalo, ker bi se nemara lahko prevzeli!

Že znana je reč, da je veliko (kakor kupi reklamacij) poklicanih, a malo izvoljenih; pa vprašanje je: je-li opravičeno, če se tudi s kmetom takó postopa in če je on res le edino zato, da plačuje z vinarji, ki jih je le s težavo in krvavimi žulji pridobil? —

Pohorski kmetič.

Od Drave, 12. julija. Hvala Bogú, kjer je še toča prizanesla, ujma ne poplavlja, žita še sploh dobro kažejo. Ozimo rež smo pričeli žeti, da na njen prostor posejemo ajdo. Nú, saj smo tudi v srpanovih dnéh. Koruza in krompir lepo poganjata, lan in mak cveteta. Vse to navdaja z dobro nado marnega kmeta, toda kolikor več upa, tolikanj več ima tudi strahú, da bi mu še vsa nada ne splavala po vodi. Vsak oblačič, vsak grom nas že vznemirja, in živeti v taki negotovosti ni nič kaj prijetnega. Pa tudi treska se je letos res bati. V petek po Petrovem je vdarila strela v dvoje kmetijskih poslopij (skednjevi) v fari sv. Lorenca ob Dravi, ki sta do tal pogorela. Troje ljudij je pri poskusu gašenja smrt našlo, ko se je zid vdrl. Strašno. Ljudje hočejo vedeti, da se je ta nesreča zgodila zaradi tega, ker se je baš pri teh kmetih na Petrovo seno domu spravljalo, kajti vdarilo je bojda tudi v hišo, ker so ta dan kosili. Ta pa je imela strelovód. Mi vidimo v tem prst Božji, a novosegni propovedniki naše izobrazbe bodo pa dejali, da je to slabo naključje, drugega nič. — V slovenjegraški okolici sta se neki dva stekla psa prikazala in nektare ugriznila; toraj je konjederec zdrave in bolne lovil in jih je ugonobil nekaj nad 40. Kaj pomaga v takih okolščinah pravičnemu med krivičnimi! — Vihar, ki je pretekli teden pri nas razsajal, nam je skoro vse sadje raz dreves potrgal, nedoraslo in nezrelo — seveda. Je pač križ, ako ima kaka stvar, kakor zemeljski pridelki, toliko ugonobiteljev; boljša je vsekako le vsaka, če tudi neznačajna penzija.

Žganjarska kuga.

Od več strani smo bili opominjani, naj jamemo pisati proti hudi nadlogi in kugi, ki razjeda zdravo jedro našega naroda, to je proti grdi razvadi preobilnega uživanja žgane pijače ali „šnopsa.“ Nek star, priljuden in spoštovanja vreden župnik nam toži blizo tako: „Pred dvajsetimi leti sem prišel v svojo sedajno faro. Pa kar groza me je, če pomislim, koliko se je v tem času na slabše obrnilo. Prej so bili posestniki trezni, bogaboječi, priljudni in brez dolgova. Zdaj je pa vse zadolženo, vse zdivjano, ljudje se pretepavajo in pobijajo, in vse to je naredilo — nesrečno žganje! Prej so bili poboji redki, zdaj so navadna prikazen. Iz žganja izvirajo

kletvine, prepiri, poboji in revščina. Pijanci ne marajo za Boga, ne skrbé za svojo hišo, ne za odgojo svojih otrok; čedalje huje zabredejo v dolgove in slednjič zapravijo svoje lepo imetje, podedovano po dedih in pradedih. Lepa pravost se zgubiva, razdivjanost, nesnaga, nemarnost so zveste družice pijančevanja. Kdor bi nas rešil te kuge, storil bi vsej deželi veliko dobroto." Podobne tožbe čujemo od vseh stranij. Zlo je tako veliko, da bi se morali združiti duhovska in posvetna oblast, da bi to razvado zatrli. Če pa govorimo tu o žganju, moramo takoj povedati, da v to škodljivo vrsto pijač ne spadajo žgane pijače, kakor brinjevec, slivovec, tropinovec in sploh te vrste likêrji, ki jih mi in Hrvatje doma izdelujemo iz dobre in zdrave tvarine. Ti izdelki so za požrešno pijačo predragi; prijatelji „šnopsa" se zalivajo le s špiritom, iz katerega se „po mrzli poti" s pridejano vodo in različnimi „cveti" naredé vsakovrstni ponarejeni likêrji.

Vsega žganjarstva bi bilo kmalo konec, ako bi se prav visoka colnina naložila na špirit, dac pri vinu pa bi se moral ob enem znižati, tako da bi se vino ceneje dobivalo, ko tisti „fusel" ali „jeruš", kakor v Litiji pravijo. To se bo pa težko dosseglo, ker se špirit večidel iz Prusije uvaža, in bi gospod Bizmark grozno zropotal, ako bi se naša vlada predrznila, skrbeti za blagor svojih podložnih s tem, da bi špirit podražila. Kakor Angleži na Kitajsko svoj opium vozijo in so začeli vojsko, ko je kitajska vlada to prepovedati hotela; tako tudi nemškimi državniki ni nič ležeče na tem, ako Avstrijci s svojim špiritom duševno in telesno pokvarijo, da le dobiček nese, saj se jim je Avstrije še manj bati, ako so naše ljudstvo prej oslabili in pokvarili, in najbrže bi nad našo vlado takoj zagrmeli, ako bi uvažanje špirita prepovedala ali otežila.

Pruski strah pa nas ne sme oplášiti, da ne bi vedno proti špirtu pisali in naše merodajne može, kakor poslance in ministre, spominjali na pogubne učinke, ki jih dela med ljudstvom žganje.

Lani se je v državnem zboru sicer sklenila postava, vsled katere se je prodajalcem žganja davek povišal. Pa ta postava ima bolj obraz po tem, kakor bi se hoteli državni dohodki povišati, nego potem, kakor bi se hotelo žganjarstvo omejiti. Dokler je špirit po ceni, tako dolgo bodo ljudje tudi žganje vedno po ceni pili. Če se je skrčilo število žganjarij, imajo pa te, ki so ostale, toliko več zaslužka, da jih tisti povišani davek ne boli. Žalostno in vse graje vredno je, ako se država, hoteča povišati svoje dohodke, poslužuje tako nemoralnih sredstev, da trpi žganjarsko kugo zavolj dohodkov, ki jih ima

od žganjarskih patentov. O tem predmetu bi bilo jako potrebno v državnem zboru sprožiti besedo in staviti predlog za izdatno povišanje colnine na špirit. Tudi kranjski deželni zbor bi dobro ukrenil, ako bi to stvar v razgovor vzel in vlado na Dunaji opozoril na sredstva, s katerimi bi se žganjarstvo odpraviti dalo. Pomislili na državne finance ne morejo biti merodajni, saj se bodo vsled tega domači pridelki, kakor vino, pivo, kranjski brinjevec, hrvaški slivovec, mošt i. t. d., lažje prodajali, kar pomeni gotovo večji dobiček za Avstrijo, nego dačni dohodki od pruskega špirita. Kolikor bo dac pri špirtu manj nesel, toliko bo pri domačih pijačah več. Še bolje pa bi bilo, ako bi se dac na domá pridelano vino in pivo čisto odpravil, s tem bi postala zdrava pijača cenejša in bi pruski „jeruš" popolnoma pregnala.

Namesto tolikovrstnih davkov, ki se z veliko težavo, mnogim osebstvom in mnogimi stroški nadzorujejo in iztirjavajo, naj bi se upeljal en sam davek za vse, namreč rastoči dohodninski davek, da bi vsak človek plačeval davke v primeri s svojimi dohodki, od vsake stotine toliko. Na mejah pa naj se pobirajo colnine za tuje izdelke in pridelke, posebno za tako škodljive, kakor je špirit.

S o l

je vsakemu človeku potrebna, kakor zrak in voda. Bog je pa svet tako ustvaril, da se take reči, ki je najbolj potrebna, tudi vselej v obilni množini najde. Tako se nahaja v obilnosti zraka, vode, železne rude, lesa, premoga in soli. Na suhi zemlji najdemo cele hribe iz soli, kakor v Galiciji; s soljo napojeno pa je tudi celo neizmerno morje. Kakor sta voda in zrak vsakemu prosta, tako bi morala biti tudi sol, katera bi smela le toliko stati, kolikor stroškov nje izdelovanje prizadene. Ker imamo pa žalibog v evropskih državah tako gospodarstvo, da državni stroški vedno le naraščajo, zato so bili državniki primorani, polastiti se izdelovanja soli in nje prodajo proglasiti kot svoj monopol.

To je težko breme, tako za revne ljudi kakor za živino. Se ve da mi v mestu, ki moramo vsako reč kupiti, ne čutimo dragine soli, kajti med raznimi stvarmi, ki jih mora kuharica kupiti, prej da nam kosilo na mizo postavi, je sol še najcenejši. So pa tudi revni ljudje na deželi, ki si sicer živež sami pridelajo, pa morajo sol kupovati in to le s težavo zmorejo, ker dostikrat v resnici „še za sol nimajo."

To naj huje boli revne prebivalce Istre, ker z lastnimi očmi vidijo, kako se na obrežji od Kopra do Pirane morska sol izdeluje, in če se je več izdela

nad določeno množino, vržejo jo bojda rajši v morje nazaj, nego bi jo revnim ljudem podarili. Nam se je tako poročalo, ali je istina ne vemo; če je pa resnica, potem se tako ravnanje ne more odobravati, ker je že potrata časa in blaga, ako druge ozire iz vida spustimo.

Dragina soli je pa tudi škoda za živinorejo. Umni kmetovalci trdijo, da se živina brez soli ne more dobro rediti in krave ne dobro molzti. Včasih se je prodajala cenejša sol za živino. Ker so pa revni ljudje to ceno sol tudi za svojo hrano rabili, ustavilo je finančno ministerstvo prodajo take soli. Zdaj nastane vprašanje, ali je večji dobiček, ki ga vlada od soli ima, ali je večji škoda pri živinoreji zaradi pomanjkanja soli?

Dobro bi bilo, ko bi naši državniki in poslanci to vprašanje dobro prevdarili, in če le mogoče, olajšali revnim ljudem življenje, kmetovalcem pa živinorejo s tem, da bi sol oprostili monopola in jo tako cenó naredili. Teh par milijonov, kar jih sol nese, se bo morda že kje drugje prihranilo, n. pr. pri državnih obrestih, ki nas stanejo več, ko vsi vojaki in vse trdnjave.

Zabavni del.

Jezikoslovne pisma.

Priobčuje F. H.

I.

Znano je, da se je naš slovenski jezik v sedanjem stoletju za mnogo več opilil, očistil, obogatel in izobrazil nego poprej skozi celih tisoč let. Vendar ne smemo misliti, da smo že zadosti ali že vse storili; toliko več moramo spoznati, da nas še mnogo dela čaka, prej da bo naš jezik tako uglajen, kakor italjanski, tako lepoglasen kakor francoski in tako bogat kakor nemški ali angleški.

Ako starši svojega otroka tako ljubijo, da nečejo na njem videti nobene napake, potem ga slabo ljubijo; kajti ravno v mladosti je pravi čas, ko se človek najložeje znebi napak in razvad. Tudi naš jezik je v dobi mladosti, in mi bi ga slabo ljubili, ako bi ga za dovršenega šteli z vsemi sedajnimi napakami in pomanjkljivostmi, ter mu tako zaprečili vsak napredek.

Če tako s pametno ljubeznijo in hladokrvnim prevdankom presojamo naš jezik, našli bomo marsikatero pomanjkljivost, katero odpraviti si moremo prizadevati.

Če začnemo s pravopisom, našli bomo precej veliko nedoslednost v naši pisavi, ker se ne držimo ne fonetike, ne genetike, ampak kar

tako tje v en dan pišemo, kakor smo navajeni. Jezikoslovci sami so nesložni v tem, ter nam nobeden ne dá pravih zakonov, da bi jih tudi prepričalno dokazal. Fonetična pisava je tista, če se tako piše, kakor se govori. Janežič je bil prijatelj te pisave in je pisal „moško“, „teško“, namesto „možko“, „težko.“ Po drugi strani pa je zopet pisal „jaz“, „zopet“, akoravno se tako ne govori, temuč „jès“, „spiet.“ Tako je bil nedosleden on, in smo še vsi drugi za njim. Fonetična pisava pa ni pripravna, ker se ne bere z ušesom, ampak z očesom; okó pa ložej razume pomen besede, ako na prvi pogled spozná koreniko, iz katere beseda izvira. Ako mi pišemo „možstvo“, potem bralec takoj vidi, da beseda izvira od „mož“; ako bi pa pisali „moštvo“, utegnil bi se kdo na „mošt“ misliti, in to ga moti. Zavolj tega rabijo narodi večinoma genetično (genesis) pisavo, ter imajo poseben nauk, kako se mora ta ali ona beseda izgovarjati, ker se pravopis ne vjema vselej s pravoreko m. Mi Slovenci pa smo v tem jako nedosledni; enkrat rabimo genetično, enkrat fonetično pisavo in to v veliko kvar jezika, ki postane s tem nerazločen, težkoumljiv. Če n. pr. pišemo „mi smo zbrani“, se ne vé, ali smo „iz-brani“ (ausgewählt), ali pa „so-brani“ (versammelt). Ako bi pa pravilno genetično pisali „sbrani“ in „zbrani“ bi bralec takoj vedel, kateri pomen ima beseda, ter bi jo ložej razumel.

Mnogi fonetično pisavo zagovarjajo, češ, da se otroci po njej ložej brati naučijo, in da bolj pravilno beró. To pa je prav majhen dobiček nasproti veliki zgubi. Kakor pri drugih narodih, bi se tudi naši otroci pravilno brati naučili, če bi bila prav pisava nekaj bolj komplicirana. Toda pri nas se v šolah sploh ne uče pravoreka, ker tega nauka mi še ne poznamo. Janežič je postavil pravilo, da se mora tako izgovarjati, kakor se piše. In to pravilo je še danes veljavno, akoravno je čisto napačno. V tem smo Slovenci pravi unicum med narodi, kajti vsi omikani narodi imajo zavoljo obilno razvite genetične pisave toliko različno pisane besede, da jih je težko tako izgovarjati, kakor se pišejo. Sicer se pa otroci pravoreka posebej učijo. Gotovo ne mislim kratiti Janežičevih zaslug za našo književnost; to pa se mi ne more braniti, da sem v tej zadevi vseh drugih nazorov in da ne morem potrditi njegovega pravila „beri, kakor je pisano!“

Pravilno je pisati „videl, vdaril i. t. d.“, pa čisto napačno je, tako tudi izgovarjati, ker se po vsem Slovenskem končni „el“ in „il“ izgovarja kakor „u“, toraj se mora čitati „vidu, vdaru.“ Kdo hoče celi narod na odgovor pozivljati, zakaj tako izgovarja, kdo hoče celemu narodu ukazovati, kako mora izgovarjati?!

Iz kotov vseh leté jim vkup denarji,
Diplome častne so jim tud gotove,
Lahkó živi, kar se pisatelj zove,
Še kralji počastó jih in cesarji.

Pri nas pa siromašnost je in bēda,
Še pusta slava maloktermu sije,
Preganja pa povsod zavist nas blede;

Vsa kritikov druhal nad nami vpije,
Iz grma vsacega sovražnik gleda
In nam trpinom trnje venec vije.

F. H.

Drobtinice.

— (Obravnavo) smo imeli zavoljo našega lista pred tukajšnjo okrajno sodnijo v četrtek 13. t. m. zavoljo neke formalne napake. Obsojeni smo bili: F. Haderlap na 10, Suhadobnik na 10, tiskar O. Bamberg na 10 gl. kazni. Vsi smo se pritožili na deželno sodnijo.

— (Konfiscirana) je bila 5. številka našega lista. Namesto nje smo potem napravili št. 6. To vnovič povemo zato, da ne bodo p. n. naročniki reklamirali št. 5, katere jim ne moremo dati.

— (Spominica.) Današnjega dné leta 1815 se je prvi Napoleon Angležem udal in stopil v angleško barko „Bellerophon.“

— (Iz šole.) Učitelj: „Povej mi, Lukec, kateri hrib na Kranjskem je najvišji?“ Lukec (po nekolikem premišljevanji): „Ljubljanski grad.“ Učitelj: „Zakaj?“ Lukec: „Zato, ker je moj brat že pred dvema letoma gor šel, pa ga še zdaj ni nazaj.“

— (Ali si bil že katerikrat obešen?) Na Kranjskem je bil pred leti sodnik, ki se je včasih prav čudno izrazil. Enkrat so mu pripeljali razbojnika, ki je živel od ropa in tatvine. „Ali si bil že katerikrat obešen?“ zarohni sodnik nad hudodelcem. Ta nekako čudno pogleda, ker mu ni šlo v glavo, kako bi mogel še živ biti, če bi bil že katerikrat obešen. Po nekolikem odmoru reče, da ni bil še nikoli obešen. „Boš pa zdaj!“ reče sodnik. In res je bil tisti razbojnik potem obešen.

— (Dodatki k „Olikanemu Slovincu.“) Mnogo jih je, ki se med olikane štejejo, pa se v družbi vendar ne znajo obnašati. Mnogi ne vedó, da je velika surovost, če si kdo v pričo drugih zobé ali pa nohte trebi. Če kdo pri mizi jé in ima slab želodec, zna mu še slabo priti, če tako teslo pogleda. Tako teslo pa misli, če ima en par prstanov na roki ali zlato verižico pri uri, da mu je vse dovoljeno. Tako mnogi tudi svoje klobuke na mizo pokladajo, ki so po letu vsi potni od znotraj in razširjajo prav neprijetne vonjave okoli sebe. Kjer

ni lepo, če kdo v vročini suknjo sleče in golorok pri mizi sedi; to ni nič grdega in je sploh v navadi na Laškem in Francozkem, kjer se znajo ljudje najboljše obnašati. Grdo je le to, če kdo suknjo sleče in jo na mizo položi, ker misli, da so drugi primorani, njegov pot duhati. Velika surovost je tudi, če kdo po leti redno ne menja svojega perila. Če je kdo prav slabo oblečen, pa ima vedno čisto perilo, pokaže s tem, da je omikan človek in da snažnost ljubi. Kdor bi pa v svili hodil, pa pri tem po štirinajst dni eno srajco nosil, ostane pri vsem bogastvu le surovinec, ker diši kakor kozel. Nekteri pa mislijo, če je srajca bela, ki se vidi, spodnje hlače pa so lahko črne, ker se ne vidijo, tak je tudi nesnaga; če ga drugi ne vidijo, moral bi se pa sam pred sabo sramovati.

Omikan človek pozdravi vsacega znanca, če ga sreča. Kdor je le enkrat v tvoji družbi bil in ti svoje srce in svoje razmere razkril, ta je postal tvoj znanec in tega si dolžan vselej pozdraviti, kadar ga srečaš. Impertinentna surovost pa je, če ti je kdo sinoči v roko segal in najprijazneje s tabo občeval, danes pa te ne pozna več na ulicah. Kdor nikogar ne pozdravi, je surov ošabnež; pa še bolj razžaljivi so tisti mogočni odzdravi, če namreč koga prijazno pozdraviš in se on zahvali s tako visokostjo, kakor bi ti veliko milost skazal, da te sploh pogleda. Taki ošabneži so navadno prave ničle, ki nič ne vedó in nič niso, ki se napihujejo, ker imajo morda zlato verižico ali pa nov klobuk. Tacega najbolje kaznuješ, če ga nikdar več ne pozdraviš, potem se bo sam nazaj lizat prišel.

— (Tržaški delavci slovenske narodnosti) bodo se poklonili cesarju o priliki njegovega prihoda v Trst za časa razstave in mu izročili spomenico udanosti. Dvanajst belo oblečenih deklic bo cesarja v Nabrežini pričakovalo in mu poklonilo šopke iz živih cvetlic.

— (Veliko pravdo) je dobila Kranjska dežela proti eraru, ter iztožila blizo 92.000 gld.; zastopal je Kranjsko dunajski odvetnik dr. Chrobat, rodом Kranjec.

— (Krivi prerok), o katerem je po Ljubljani toliko govorice, unaknil se je vendar iz naših krajev z oblubo, da pride spet nazaj. To svidenje mu mi radi „šenkamo“, in je boljše, če ga ni več k nam; saj imamo krivih prerokov sami dovolj med seboj.

— (Valvazorja popis Koroške.) Tega dela je izdal marljivi slovenski tiskar J. Krajec v Novomestu do zdaj že 10 snopičev. Zadnji snopič ima 16 lepih podob. Tako tedaj Korošcem že v drugič Kranjec pomaga, njih deželo in nje zgodovino spoznavati.

Valvazor,
Krajčeva izdaja,
lepo vezan, se prodá prav po ceni.
Več se izve pri opravištvu ali vredništvu „Ljud-
skega Glasu“.

Anton Košir,

jermenar in torbar

priporoča svojo zalogo

**konjske oprave, jezdne priprave, lovskih in
popotniških potrebščin.**

Za popravljanje se prav malo računa.

Vse se izdeljuje iz najboljšega frišnega usnja.

V Ljubljani,

glediščine ulice št. 6.

Schuymerfe.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin
ter revmatizem, trganje po udih, bole-
čine v križi ter živcih, otekline, otrp-
nele ude in kite itd., malo časa če se
rabi, pa mine popolnem trganje, kar
dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se
samo „cvet zoper trganje po dr. Ma-
liču“ s zraven stoječim znamenjem

1 steklenica 50 kr.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne
bolečine. 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini
se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne
izpustke in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj
odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smole bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in
so se že tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji člo-
veškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem;
želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.
jeden zavoj s 6. škatljami 1 gold. 5 kr. Razpošiljava se
le jeden zavoj.

Naročila z dežele izvrše se takoj
v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani.

Poljedelske mašine,

kakor:

ročne mlatilnice, vlačivnike, škoporez-
nice, reporeznice, presejalnike za ple-
velj, maline za čiščenje žita, za tursico
lušiti, vpogibljive brane za mahovni svet,
orale, trombe za vodnjake, za gnojnico, i. t. d.,
vse najboljše sostave, v velikej zalogi pri

Joh. J. Winkler-ji

v Ljubljani,

kupčija z železnino pred Križanki.

Narisi (podobe) od raznovrstnih mašin in ceniki
se po pošti lahko dobivajo.

Železno orodje,

kakor vsake baže kose, srpe, žage, lopate,
krampe, vile, motike i. t. d. izdelujem po najnižji
ceni, in se priporočam gg. kupcem, katerim pošljem
na zahtevanje tudi moj cenik brezplačno.

S spoštovanjem

Melh. Izirc

v Tržiču na Gorenjskem.